

MULTIMEDIÁLNÍ SLOVNÍK ZNAKOVÉ ŘEČI – SPORT

J. Langer

Univerzita Palackého, Olomouc

Znakový jazyk neslyšících se těší v posledních deseti letech v České republice vysokému zájmu mezi odbornou i laickou veřejností. Stal se součástí moderních metod ve výchově a vzdělávání neslyšících a roku 1998 byl dokonce uzákoněn jako rovnocenný všem ostatním jazykům. Neslyšící tím mají ze zákona mj. právo komunikovat ve znakovém jazyce. Ve větších městech nabízejí různé organizace neslyšících kurzy znakového jazyka pro budoucí tlumočníky, rodiče sluchově postižených dětí a další zájemce. Znakový jazyk se stal rovněž součástí vysokoškolského studia speciální pedagogiky v oboru surdopedie.

Stejně jako při studiu každého jiného jazyka, i v tomto případě jsou zapotřebí učebnice, skripta a slovníky. Znakový jazyk ovšem klade svými vlastnostmi a charakterem na „své“ slovníky velmi specifické nároky a požadavky. Na trhu je k dostání několik příslušných titulů (knižní i multimediální publikace, videokazety) a jako nejhodnější se jeví multimediální elektronické formy slovníků. Umožňují totiž několikrát opakovaně, téměř okamžitě a bez trvalého poškození přehrát zvolený znak libovolnou rychlostí a ze zvoleného pohledu. Multimediální formy slovníků mají sice několik nevýhod (např. nutnost použít dostatečně vybavený osobní počítač), stále ale jejich výhody převažují nad nedostatky v porovnání s jinými druhy slovníků.

V rámci praktické části své diplomové práce jsem vytvořil monotematicky zaměřený sportovní multimediální slovník znakového jazyka. Monotematické zaměření slovníků je vhodnější vzhledem k maximální možné kapacitě datových médií (CD-ROM). Další, již existující všeobecně zaměřený slovník znakového jazyka, který je rozdělen abecedně do čtyř dílů se po několika minutách práce stává značně uživatelsky nepohodlným.

Zmiňovaný *Slovník znakové řeči - Sport* obsahuje více než 800 znaků, prezentovaných v čelním a bočním pohledu. Uživatel může po jednoduché instalaci pomocí vyhledávací služby, rejstříku všech výrazů, nebo podle tematicky zaměřených skupin vyhledat jakýkoliv obsažený znak a opakovaně si jej přehrát. Vybraný znak se opět dle volby uživatele přehraje z čelního nebo bočního pohledu (resp. obou po sobě), normální rychlostí záznamu, poloviční rychlostí a krokovaním po snímcích. Pomocí těchto služeb je možné dokonale zaznamenat přesný průběh znaku.

Ke každému znaku je přiřazena stručná a zjednodušená definice, pomocí které může i neslyšící uživatel porozumět vybranému pojmu. Jednotlivé výrazy jsou rozděleny do tematicky zaměřených skupin dle oficiálního sportovního názvosloví. Na pozadí slovníku se transparentně zobrazuje aktuálně tematicky zaměřený obrázek. Názvy skupin, které uživatel může dále otevírat jsou zvýrazněny červenou barvou, výrazy, které jsou současně i přesným označením sportovního odvětví jsou zvýrazněny modrou barvou a všechny ostatní pojmy jsou zobrazovány černě.

Slovník znakové řeči – Sport je svými funkcemi a obsahem nejen obyčejným lexikodem, lze jej také použít jako učební pomůcku při výuce znakového jazyka. V současné době již mám rozpracováno několik dalších námětů na další obdobné slovníky. Překážkou v jejich realizaci je ovšem nedostatek financí, který brzdí i vydání a distribuci popisovaného titulu.

Kontaktní adresa:

Jiří Langer, Mgr.

Katedra speciální pedagogiky PdF UP,
Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc, ČR

tel: 068/563 53 22, 0605/746518
e-mail: Lubeck@email.cz